

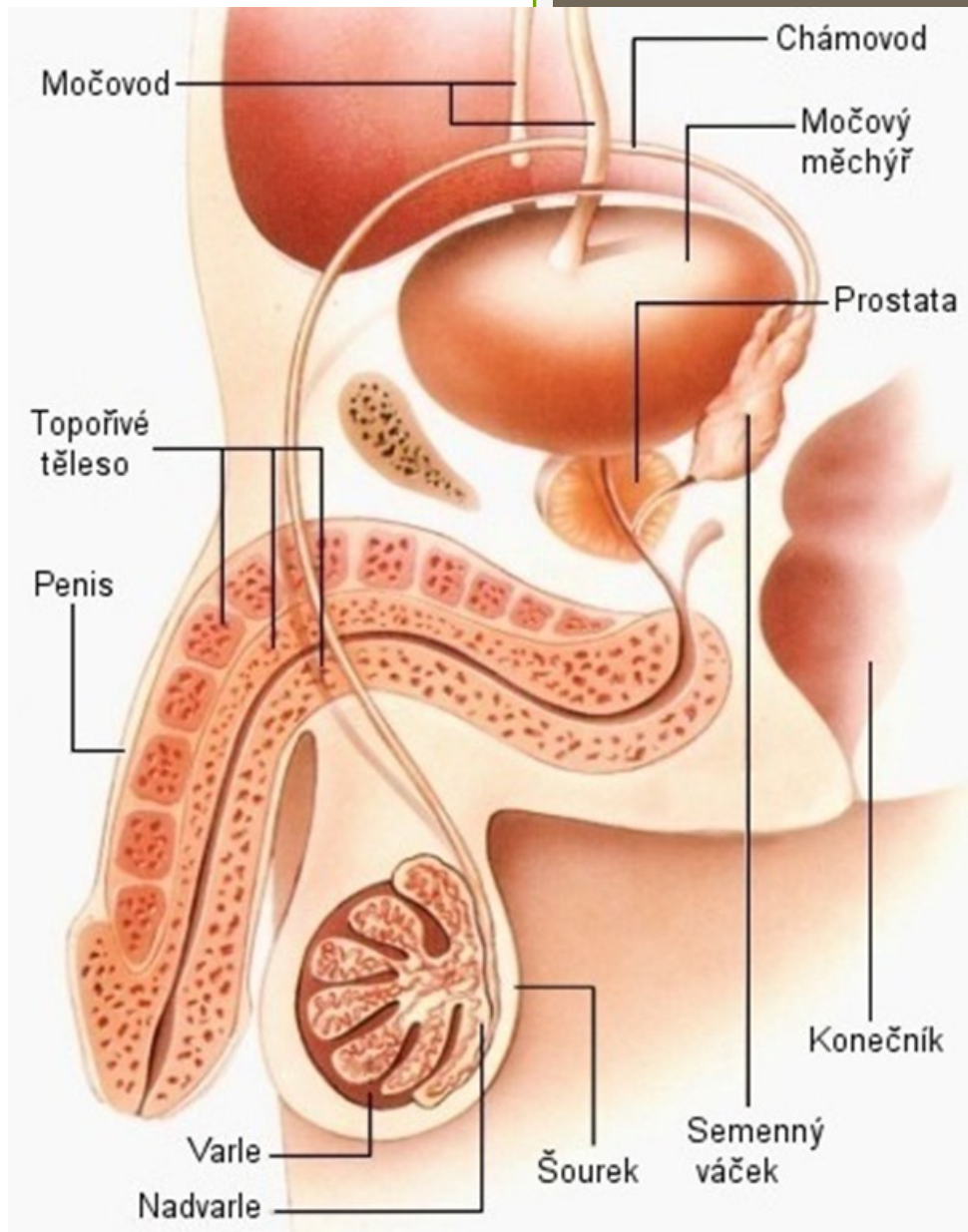

Mužská pohlavní soustava

Rakovina varlat

Vypracovala: Eva Trávníčková

Funkce mužské pohlavní soustavy

- 1. tvorbu mužských pohlavních buněk
- 2. tvorbu mužských pohlavních hormonů
- 3. uskutečnění pohlavního styku

○ **Vnější orgány**

- Šourek
- Penis s močovou trubicí

○ **Vnitřní orgány**

- Varlata
- Nadvarlata
- Chámovody
- Měchýřkovité žlázy
- Prostata

Vnější orgány - šourek

- Obal z kůže kryjící varlata
- Rozdělen na dvě části – 2 varlata

Vnější orgány - penis

- Tři topořivá tělíka – pohlavní styk
- Kryt předkožkou
- Konec penisu = žalud

Vnitřní orgány – močová trubice

- Společný vývod pro moč a ejakulát

Vnitřní orgány – prostata

- = předstojná žláza
- Žláza na dně moč. měchýře, prochází jí močová trubice – zvětšení ve stáří znesnadňuje močení
- Produkce sekretu neutralizujícího kyselého prostředí močové trubice – ochrana spermií

Vnitřní orgány – chámovody

- Párové trubičky odvádějící spermie z nadvarlete do močové trubice
- Mísí se v nich sekret měchýřkovitých žláz a sekret prostaty – vzniká zde z nich ejakulát

Vnitřní orgány – měchýřkovité žlázy

- Produkce hlenovitého sekretu chránícího spermie
- Vývody ústí do chámovodů

Vnitřní orgány – nadvarlata

- Uloženy na horním pólu každého z varlat
- Od puberty v nich dozrávají spermie

Vnitřní orgány – varlata

- Párový orgán zakládáný v dutině břišní, do porodu by měl sestoupit do šourku
- Uvnitř se semenotvornými kanálky – tvorba spermií
- Žláza s vnitřní sekrecí produkující testosteron

Přehřívání varlat???

- **Mýtus:** Nošení těsných kalhot způsobuje mužskou neplodnost!

Pravda: Těsné kalhoty zvyšují teplotu ve varlatech. Spermie, které právě ve varlatech vznikají, jsou velmi citlivé na teplotní výkyvy. Při vyšších teplotách se jich produkuje méně a rovněž jejich kvalita se snižuje. Již v antických dobách působily vyšší teploty jako jedna z možností mužské antikoncepce. Takže, těsné kalhoty sice nezpůsobí úplnou neplodnost, nicméně není od věci je nenosit příliš často.

Rakovina varlat

- ***Rakovina varlat je závažné onemocnění postihující muže převážně mezi 15-40 lety. Výskyt této diagnózy není zanedbatelný, a ve zmíněné věkové skupině se jedná o nejrozšířenější formu rakoviny vůbec.***

- Nádory varlat patří mezi nejlépe léčitelné typy nádorových onemocnění. Důležitým faktorem je však včasná diagnóza, 90% pacientů má šanci na trvalé vyléčení.
- Nejúčinnějším nástrojem pro včasnou diagnózu je pravidelná sebekontrola samovyšetřením varlat - nastupující nemoc se projevuje zvýšenou bolestivostí na ohmat, zduřením, či znatelným zvětšením objemu nebo výrůstkem.
- Pozornost je třeba věnovat i dalším průvodním znakům při postižení varlete, jako např. bolest, otok, zarudnutí, potíže s močením či horečka. Jedině včasná návštěva lékaře umožňuje přiměřenou a úspěšnou léčbu.

Rizikové faktory

- nesestouplé nebo později sestouplé varle
- postižení varlete při příušnicích po pubertě nebo při opakovaných zánětech
- herbicidy, pesticidy, chemická rozpouštědla, zinek a jiné těžké kovy
- genetická dispozice
- nadměrná hormonální stimulace, předčasná puberta
- nezdravý životní styl

Samovyšetření varlat

- Instruktažní video:

<http://www.maskoule.cz/samovysetreni/>

- Samovyšetřování varlete se má provádět 1x měsíčně po dobu cca 5 minut.
- Po osprchování vlažnou vodou si pozorně prohlédněte šourek, hledejte změny v objemu, jejich nepravidelnosti a změny na kůži.
- Vyšetřujte pohmatem každé varle zvlášť, jemně prohmatávejte mezi palcem a ostatními prsty. Hledejte nepravidelnosti v objemu a povrchu.
- Některé nesouměrnosti jsou normální. Jedno varle bývá obvykle větší než druhé. Nadvarle v zadní horní části může být mylně považováno za nádorovou tkáň.
- Při jakékoliv změně a nejistotě navštivte lékaře. Podcenění příznaků nebo stud jsou zbytečné. Je důležité přijít s vážným onemocněním k lékaři včas!

Další preventivní opatření – zdravý životní styl

- **Dodržovat zásady zdravé výživy**
- **Nekouřit**
- **Mít dostatek pohybové aktivity**
- **Pravidelně si provádět samovyšetření varlat**

Literatura

- Novotný, I.: Biologie člověka pro gymnázia, Praha, Fortuna, 1995
- Internetový portál: www.maskoule.cz
- <http://21stoleti.cz/blog/2006/06/23/myty-a-pravdy-maminka-vzdy-rikavala/>
- (http://vyuka.zsjarose.cz/index.php?action=lesson_detail&id=565)
- <http://www.mou.cz/cz/projekt--nejvetsi-zazemi-pro-dite-je-zdravy-tata/article.html?id=547&chapter=90>
- <http://www.onko.cz/lekar-prevence-nadoru-varlat/>
- Doc. MUDr. Jindra Šmejkalová, CSc.: Primární a včasná sekundární prevence nádorových onemocnění, prezentace PowerPoint